

УДК 37.378

ФУЧИЛА Олена Миколаївна
к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»,
БАЛАЦЬКА Любов Петрівна
старший викладач кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»
e-mail: helenfuchila@gmail.com

СТОРОННІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЯК УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У ФЛАНДРІЇ (БЕЛЬГІЯ)

***Анотація.** У статті розглянуто деякі аспекти діяльності системи освіти дорослих Фландрії (Бельгія). З'ясовано, що успіх та результативність її діяльності залежить не тільки від наявності кваліфікованих вчителів, сучасного обладнання чи гнучкого графіку навчання, але насамперед від взаємодії багатьох організацій від міністерств до сторонніх чи опікунських організацій, що є проміжними ланками у системі освіти дорослих Фландрії. Описано низку неприбуткових організацій, які сприяють координації зусиль освітніх організацій із промисловими закладами та установами сфери послуг у сфері як навчання так і працевлаштування дорослих громадян. Показано, що оскільки дорослі учні навчаються, маючи чіткі плани щодо практичного застосування набутих знань, така координація підвищує мотивацію дорослих учнів до навчання та створює кращі умови для їхнього майбутнього працевлаштування після його завершення.*

***Ключові слова:** Фландрія, освіта дорослих, стороння організація, опікунська організація, координація системи освіти дорослих із ринком праці, мобільність громадян ЄС.*

Постановка проблеми. У ХХІ столітті освіта дорослих набуває нових рис. Багато спеціальностей, що були популярними та необхідними у промислову епоху, стають неактуальними у епоху знань. Розвиток інформаційних технологій, автоматизація

виробництва, механізація сільського господарства спричиняє вивільнення робочої сили та, водночас, зростання рівня безробіття. Ця проблема актуальна не лише для країн із економічними проблемами (Україна), але й економічно розвинених країн Європи та світу загалом, та фланомовної спільноти Бельгії (Фландрія) зокрема. Її вирішення в Україні, безумовно, дозволило б уникнути збільшення кількості безробітних та, як наслідок, їхньої маргіналізації та криміналізації за рахунок перекваліфікації цих осіб та їхнього подальшого працевлаштування. Для цього варто скористатися досвідом країни, в якій освіта дорослих являє собою розвинену та організовану структуру, що містить не тільки навчальні заклади різного рівня та підпорядкування, але й сторонні організації, покликані координувати навчальний процес із вимогами та потребами ринку праці.

Аналіз останніх публікацій. Серед організацій, які займаються розв'язанням цієї проблеми – ЮНЕСКО [1], [2] та Європейська комісія [3], [4]. Дослідження організації освіти дорослих в країнах Європи загалом та Фландрії зокрема проводять численні зарубіжні науковці, наприклад, І. Де Мейер (I. De Meyer) [5], А. Ванденбрук (A. Vandebroucke) та Л. Вермерш (L. Vermeersch) [6], Дж. К. Верховен (J. C. Verhoeven) та Л. Дом (L. Dom) [7], Р. Де Вріє (R. De Vries) [8], Дж. Холфорд (J. Holford) та Р. ван дер Веєн (R. van der Veen) [9]. Українські науковці В. Давидова, М. Лещенко, Н. Ничкало, Л. Пуховська, А. Сбруєва та інші досліджують освіту дорослих у країнах Європи. Однак, незважаючи на значну кількість досліджень у цій галузі, проблема залишається недостатньо вивченою. Зокрема, українські науковці не приділяли достатньої уваги особливостям організації освіти дорослих у сучасній Фландрії (Бельгія).

Отже, **метою** нашого дослідження є аналіз досвіду сучасної Фландрії щодо функцій сторонніх організацій у системі освіти дорослих.

Виклад основного матеріалу. Учасники П'ятої міжнародної конференції з освіти дорослих, що відбулася у м. Гамбург (Німеччина) у 1997 р., ствердили: «Не зважаючи на зростаючу потребу у освіті дорослих та вибух інформації, різниця між тими особами, що мають до них доступ, і тими що його не мають, також зростає» [1, с.37].

Для того, щоб забезпечити доступність та якість освіти дорослих для усіх бажаючих, потрібно було «...а) прийняти закони, створити політику та коопераційні механізми між усіма партнерами, сприяти участі дорослих у державному навчанні, навчанні на робочому місці та у спільнотах, сільській місцевості та ізольованих територіях; б) розробити комплексний план, беручи до уваги основоположну роль навчального середовища; в) покращити якість та запевнити обґрунтованість освіти дорослих через участь учасників навчання у розробці навчальних програм; г) сприяти співпраці між провайдерами освіти та різними організаціями із різних сфер діяльності, що виступають із освітніми ініціативами» [там само, с.38].

У 2004 р., після формування нового уряду Фландрії, розпочався розвиток інтегрованої політики освіти та навчання, що спрямована саме на виконання вищезгаданих положень, тобто, стимулювання навчання упродовж всього життя, включаючи всі форми навчання (державну, неформальну та інформальну), та підсилення зв'язків між освітою та ринком праці. Цю інтегровану політику було впроваджено в життя через інтегровану структуру, у яку увійшли Міністерський Комітет з освіти, навчання та праці (2005 р.) – для координації рішень по вищевказаних напрямках; для підготовки та планування політики – міжвідомча керуюча група, в яку входять представники Департаменту освіти та навчання, Агентства з вищої освіти, освіти дорослих та фінансування освіти, Інформаційної служби з навчання та регулювання (далі – ІСНР), адміністрації з працевлаштування та культури. Крім того, було створено Службу професійної освіти, яка покликана контролювати координацію між різними адміністраціями у сферах освіти та праці [2].

Натомість відповідальність за впровадження інтегрованої політики в життя покладено на наступні структури та організації.

Зв'язок та співпрацю між освітою дорослих і ринком праці забезпечує низка організацій, а саме, секторні комітети, офіційні регіональні центри співпраці та регіональні технічні центри (далі – РТЦ) [5].

Секторні комітети працюють під керівництвом Фламандської ради освіти. Вони досліджують нові тенденції розвитку ринку праці для технічної та професійної середньої освіти дорослих у головних його сегментах (промисловість, послуги) та надають поради щодо нових ініціатив, які плануються у цій галузі освіти.

Офіційні регіональні центри співпраці організують роботу постійних робочих груп, особливо стосовно освіти дорослих. Ці неприбуткові організації забезпечують зв'язок та соціо-економічні консультації між соціальними партнерами та місцевими владними структурами. Вони мають консультативні функції та спрямовують зусилля на організацію інтенсивної співпраці між промисловістю, освітою й агенціями з працевлаштування [6].

РТЦ є центрами співпраці між сферою освіти та сферою підприємництва у таких галузях, як інфраструктура, інтернатура для учнів, навчання у межах компаній та професійний розвиток вчителів. Ці неприбуткові організації отримують фінансування від Міністерства освіти та навчання, а також від різних галузей промисловості для підтримки колегіальної співпраці щодо професійної освіти дорослих, а саме, спільної діяльності освітніх організацій та корпоративного сектора; забезпечення оптимального переходу від освітнього сектора до ринку праці; удосконалення технічної та професійної освіти (в тому числі забезпечення її високотехнологічним обладнанням педагогічного та дидактичного призначення); допомоги та координації подальшого навчання у сфері нових технологій; сприяння обміну досвідом та знаннями. З 2008 р. у кожній провінції існує один РТЦ. Їхня діяльність спрямована на здійснення спільної діяльності освітніх організацій та корпоративного сектора; оптимальну передачу учнів, студентів та учасників курсів у підприємництво; удосконалення технічної та професійної освіти (в тому числі забезпечення високотехнологічним обладнанням, що має педагогічне та дидактичне призначення у професійній та технічній освіті); допомогу та координацію подальшого навчання у сфері нових технологій; створення платформи для обміну досвідом та знаннями [6].

Локальний мережевий центр підтримки – це опікунська організація (тобто, асоціація організацій, що діють в одній сфері, яка підтримує їхню діяльність та має власну назву) для приватного та локального навчання, досвіду праці та управлінських проєктів, тобто так званих консультацій третьої сторони [7].

Організація, що виникла у Фландрії під час інтенсифікації розвитку освіти упродовж всього життя – це ІСНР, неприбуткова (некомерційна) організація, у яку входять представники центрів базової освіти дорослих, закладів професійної освіти та опікунські організації освіти дорослих. Метою її діяльності є доцільне та ефективне використання фінансів й інфраструктури. Вона також організує і координує он-лайн навчання та навчання для вчителів, які не мають сертифікату. Продуктом ІСНР є повна база даних про пропозиції навчання у Фламандській спільноті, яка існує з 2005 р. та з'єднана із освітнім інформаційним веб-порталом Європейського Союзу «PLOTEUS», що його координує відділ Єврокомісії з освіти та культури. У 2009 р. ІСНР уклала угоду про співпрацю із Міністерством Фламандської спільноти та щорічне фінансування поточних видатків. Щороку ІСНР представляє річний звіт Міністерського комітету освіти, навчання та праці [8], [9].

Європейська програма освіти, навчання та співробітництва (далі – ЄПОС) – це агенція, що координує впровадження у Фландрії „Програми навчання упродовж всього життя“. Юридичною основою для впровадження цієї програми у Бельгії є рішення Європейського Парламенту та Ради Європи 2006 р. [3], [4].

Для впровадження в життя принципу мобільності громадян ЄС, як одного із найважливіших у політиці Європи, у 2004 р. рішенням Європарламенту та Радою Європи була запроваджена система Європас. Європас – це ініціатива Європейської комісії, що має допомагати визнанню дипломів про освіту у Європі незалежно від країни, де їх отримано. Ця система сприяє мобільності у межах Євросоюзу як студентів, що навчаються, так і випускників, що вже працюють, з метою визначення рівня знань та навичок за єдиним уніфікованим зразком [10]. Впровадження системи Європас у Фландрії призвело до створення Національного Центру Європас для Фландрії у 2006 р.

Висновки. Система освіти дорослих Фландрії має характеристику вкрай важливу для якості та результативності навчання. Її діяльність підпорядкована єдиному плану, у втіленні якого беруть участь не тільки освітні установи, але й сторонні або опікунські організації, зазвичай неприбуткові. Ці організації координують здійснення навчального процесу, в тому числі й укладання навчальних планів та програм, із потребами ринку праці та надають інформацію про можливості навчання та працевлаштування, що значно підвищує результативність навчання. Досвід Фландрії може бути надзвичайно корисний та допоміжний для розвитку системи освіти дорослих в Україні.

Список використаної літератури

1. Final Report. Fifth International Conference on Adult Education. The Agenda for the Future // Fifth International Conference on Adult Education [CONFINTEA V], 14–18 July 1997, Hamburg, Germany. – Hamburg: UNESCO Institute of Education, 1997. – 198 p.
2. National report on the Development and State of Art of Adult Learning and Education (ALE) // The 6th International Conference on Adult Education (CONFINTEA VI), 9 June 2008 / Flemish Community of Belgium, Ministry for Education and Training, International Relations Office. – Hamburg, Germany: UNESCO UIL, 2008. – 126 p.
3. Education and training in Europe: diverse systems, shared goals for 2010. – Brussels: European Commission, 2002. – 39 p.
4. Making a European Area of Lifelong Learning a Reality: Communication from the Commission. – Brussels: European Commission, 2001. – 40 p.
5. De Meyer I. OECD/CERI – study: What works in innovation in education. Background Report Belgium – Flanders / Inge De Meyer. – Gent: Universiteit Gent – Education Department, 2006. – 55 p.
6. Vermeersch L. The access of adults to formal and nonformal adult education. Country report: Belgium (Flemish Community) / Lode Vermeersch, Anneloes Vandenbroucke // LLL2010 project, Subproject 5. – K.U.Leuven (University of Leuven), Higher Institute for Labour Studies: Leuven, 2009. – 142 p.
7. Verhoeven J. C. Vlaams Eurydice-rapport 2001: Overzicht van het onderwijsbeleid en de onderwijsorganisatie in Vlaanderen / J. C. Verhoeven, L. Dom. – Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs, 2002. – 324 p. Verhoeven&Dom 2002 p.49
8. De Vries R. Onderwijsstructuren en systemen voor beroepsopleiding en volwassenenvorming in Europa: België – Vlaamse Gemeenschap / Rob De Vries. – Brussel: Agentschap voor Onderwijscommunicatie, Cel Publicaties Onderwijs, 2009. – 60 p.
9. Holford J. Lifelong Learning and Citizenship in Europe / John Holford, Ruud van der Veen / Final Report of the ETGACE Project (FP5 Project CT-99-00012). – UK, Guildford: University of Surrey, 2003. – 152 p.
10. Europass – What is Europass? [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europass.ie/>

References

1. *Final report. The Hamburg Declaration and The Agenda for the Future* (1997) adopted by the Fifth International Conference on Adult Education (CONFINTEA-V) held in Hamburg, Germany 14-18 July, 1997, UNESCO Institute of Education (UIE).
2. Belgium. Ministry for Education and Training. International Relations Office (2008). Flemish community of Belgium: national report on the development and state of art of adult learning and education (ALE): 6th International Conference on Adult Education (CONFINTEA VI). Hamburg, Germany: UNESCO UIL, 2008
3. European Commission (2002). *Education and training in Europe: diverse systems, shared goals for 2010*. Brussels: European Commission
4. European Commission (EC). (2001). *Communication from the commission: Making a European area of lifelong learning a reality*. Brussels: European Commission.
5. De Meyer I. (2006). *OECD/CERI-study: What works in innovation in education. Improving teaching and learning for adults with basic skills needs through formative assessment*. Background report: Belgium – Flanders. Universiteit Gent – Education Department: Gent.
6. Vermeersch, L. & Vandenbroucke, A. (2009). *The access of adults to formal and nonformal adult education. Country report: Belgium (Flemish Community)*. LLL2010 project, Subproject 5. K.U.Leuven (University of Leuven) - Higher Institute for Labour Studies: Leuven.
7. Verhoeven, J.C. & Dom, L. (2002). *Flemish Eurydice Report 2001: Education Policy and Education Organisation in Flanders*. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs.
8. De Vries R. (2009), *Eurydice. Educational structures and education systems for vocational training and adult education in Europe. Belgium – Flemish Community 2009*. Brussels: Flemish Ministry of education.
9. Holford, J and van der Veen, R. (2003). *Lifelong Learning and Citizenship in Europe*. Final Report of the ETGACE Project (FP5 Project CT-99-00012). UK, Guildford: University of Surrey.
10. Europass. (2015). *What is Europass?* Retrieved from <http://www.europass.ie/>

FUCHYLA Olena Mykolaivna,

k. ped. s., assistant professor of foreign languages National University "Lviv Polytechnic"

BALATSKA Lyubov Petrivna,

senior lecturer in foreign languages National University "Lviv Polytechnic"

e-mail: helenfuchyla@gmail.com

OUTSIDE ORGANIZATIONS**AS MEMBERS OF ADULT EDUCATION IN FLANDERS (BELGIUM)**

Summary. In the article some aspects of the performance of the system of adult education in Flanders (Belgium) are considered. It has been found that the system of adult education in Flanders has the feature crucially important for the quality and effectiveness of training process. Its activities submit to a common plan which is implied not only by educational establishments, but also third-part or umbrella organizations (as usual, non-profit ones). It is stated that the success and effectiveness of its performance depend not only on qualified teachers, modern equipment or flexible work hours, but first and foremost on the coordination these organizations provide.

The article shows that these organizations coordinate the process of training including the creation of curricula and syllabi with the needs of labour market and inform adult trainees about educational possibilities. Some non-profit organizations are described which promote the coordination between educational establishments

and industrial enterprises or service businesses in the sphere of training as well as employing adult citizens. It is shown that as far as adult trainees are eager to learn when they have concrete plans for how to apply acquired knowledge to practice, such coordination creates better conditions for further employment of adult trainees after finishing their training and, correspondingly, increases their motivation for learning.

In the 21th century adult education acquires new characteristics. Many occupations become irrelevant in the informational era. It causes surplus workforce which can result in the rise in unemployment. This problem is topical not only for the countries having economical problems, but also for economically developed countries of Europe and all over the world in general and Flanders in particular. Solving this problem in Ukraine would undoubtedly help to avoid the increase in the number of unemployed and, consequently, their marginalization and criminalization at the expense of their retraining and further employment. So, it could be useful to study the experience of the country, whose adult education is formed into well-developed and organized structure containing not only educational establishments of different subordination, but some third-part organizations intended for the coordination of the educational process with the needs and demands of labour market.

Key words: *Flanders, adult education, third-part organization, umbrella organization, coordination of the system of adult education with labour market, mobility of EU citizens.*

*Одержано редакцією 11.02.2016
Прийнято до публікації 12.02.2016*